

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اختلال‌های روانی حرکتی

مفاهیم، نظریه‌ها، تشخیص و درمان

تالیف:

دکتر پرویز شریفی درآمدی
"عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی"
لیلا قاسمی داوری

انتشارات آوای نور

تهران-۱۳۹۶

سرشناسه: شریفی درآمدی، پرویز، ۱۳۳۹ -
عنوان و نام پدیدآور: اختلال‌های روانی حرکتی: مفاهیم، نظریه‌ها، تشخیص و درمان /
تالیف پرویز شریفی درآمدی، لیلا قاسمی داوری .
شخصات نشر: تهران: آوای نور، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری: ۱۶۸ص. شابک ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۱۳-۸۷-۸
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: حرکت (روان‌شناسی) -- اختلالات در کودکان -- حرکت (روان‌شناسی) --
اختلالات در کودکان -- درمان
شناسه افزوده: قاسمی داوری، لیلا، ۱۳۴۹ -
رده بندی کنگره: RJ۵۰۶ ۱۳۹۱ ۳۷ش/ح۴/
رده بندی دیویی: ۹۲۷۴/۶۱۸: شماره کتابشناسی ملی: ۲۸۰۵۷۰۰

اختلال‌های روانی حرکتی مفاهیم، نظریه‌ها، تشخیص و درمان

تالیف: دکتر پرویز شریفی درآمدی - لیلا قاسمی داوری

صفحه آرا: منیرالسادات حسینی

چاپ دوم ۱۳۹۶

تیراژ: ۲۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۱۳-۸۷-۸

تهران - خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - خیابان شهید وحید نظری - پلاک ۹۹

تلفن: ۶ - ۶۶۹۶۷۳۵۵ / شماره: ۶۶۴۸۰۸۸۲

قیمت ۱۴۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

"فهرست مطالب"

پیشگفتار ۱۳

فصل اول: مقدمات

تحول رفتار حرکتی: عوامل زیستی، روانی - اجتماعی	۱۵
نقش فرایندهای حسی - ادراکی در حرکت	۱۸
واژه‌ها و اصطلاحات	۲۰
حرکت	۲۰
نیمرخ حرکتی کودک عادی	۲۱
شکل	۲۲
عملکرد	۲۲
مهارت‌های حرکتی بنیادی	۲۳
الگوهای حرکتی تحولی	۲۳
الگوی حرکتی کامل	۲۳
روانی - حرکتی	۲۴
ادراک بینایی	۲۴
مکانیسم ادراک	۲۶
حرکتی - ادراکی	۲۶
توانایی‌های ادراکی	۲۷

فصل دوم: تحول حرکتی در گستره نظام‌ها و ...

تحول حرکتی و نظام‌های روان شناختی	۲۹
نظام تحولی - شناختی پیازه	۲۹

- دوره حسی - حرکتی ۳۰
- دوره پیش عملیاتی ۳۱
- دوره عملیات عینی ۳۱
- دوره عملیات صوری ۳۲
- نظام رشد داخلی گزل ۳۴
- نظام تحولی - دیالکتیکی والن ۳۶
- دوره درون رحمی ۳۶
- دوره دوم از بدو تولد تا سه سالگی ۳۷
- نظام روان تحلیل‌گری اریکسن ۳۸
- نظام پدیدارشناسی ۴۰
- نظام رفتاری‌نگری اسکینر ۴۱
- نظام سازمان یافتگی رفتار دانلدهب ۴۲
- نظام بازتاب‌های جهت‌یابی ۴۳
- ماهیت و قدرت بازتاب‌های جهت‌یابی ۴۳
- بازتاب‌های جهت‌یابی در کودکان کم‌هوش ۴۴
- نیروی محرک فرایندهای عصبی کودکان عقب‌مانده ذهنی ۴۶
- تغییر و تحول تحلیل‌کننده‌ها و نظام تکاملی آن ۴۹
- تحول و تعامل تحلیل‌کننده‌ها در کودکان عقب‌مانده ذهنی ۵۱
- روی آورد ماریا مونته‌سوری ۵۲
- تحول حرکتی و روی آوردهای تربیت بدنی ۵۲
- رادلف لابان و تربیت حرکتی ۵۳
- از دستور تا کشف موسکامستن ۵۳
- تربیت بدنی سنتی یا کلاسیک ۵۴
- روی آوردها و نظریه‌های ادراکی - حرکتی ۵۴

۵۴ تحول حرکتی
۵۵ روی آورد تعادلی
۵۵ نظریه‌های ادراکی - حرکتی
۵۷ نظریه حرکت پدیدائی ریموند اچ بارش در زمینه نظام های ادراکی - حرکتی
۶۱ روی آورد برینانت جی. کراتی

فصل سوم: انواع اختلاهای حرکتی، ریخت‌ها و نکات

۶۴ اعمال حرکتی افزایشی (شتاب در حرکت)
۶۶ اعمال حرکتی کاهششی (کندی در حرکت)
۶۷ دیگر اختلال‌های حرکتی
۶۷ نقص یا انحراف اراده
۶۹ شدت عمل
۷۰ اختلال های روانی حرکتی: انواع
۷۲ علل برتری جانبی و اختلال‌های وابسته
۷۲ الف) ناقزینگی عصب - آناتومیکی
۷۲ ب) عوامل ژنتیکی
۷۳ ج) عامل تربیت و تمرین
۷۳ اختلال‌های توام با چپ برتری
۷۳ حرکت نارسایی
۷۵ علت شناسی
۷۵ اختلال اکتساب هماهنگی حرکتی
۷۶ ویژگی‌های بالینی و تشخیصی
۷۷ همه گیر شناسی
۷۷ علت شناسی

۷۷	اختلال حرکت قالبی (رفتارهای کلیشه‌ای)
۷۸	همه‌گیرشناسی و فرایند تحول بیماری
۷۹	تاخیرهای حرکتی
۷۹	تعریف تأخیر حرکتی/کودنی حرکتی
۷۹	الف) بی‌مهارتی در حرکت‌های ارادی
۷۹	ب) هم‌جنبشی
۷۹	ج) پاراتونیا
۸۰	اختلال‌ها (تیک‌ها)
۸۱	اختلال تیک گذرا یا موقتی
۸۲	همه‌گیرشناسی با توجه به ویژگی‌های فرهنگی
۸۲	اختلال تیک مزمن حرکتی یا صوتی
۸۳	همه‌گیرشناسی (فراوانی)
۸۳	اختلال تیک ژیل دولاتوره
۸۴	نشانه‌های وابسته به اختلال توره
۸۴	همه‌گیرشناسی
۸۵	علت شناسی
۸۶	اختلال‌های تیک نامشخص
۸۷	اختلال نقص توجه/فزون کنشی
۸۸	توصیف ضوابط تشخیصی نارسایی توجه/فزون کنشی
۸۸	الف) بی‌توجهی:
۸۸	ب) فزون کنشی
۸۹	ج) برانگیختگی یا تکانشوری
۹۰	د) تضادورزی و اختلال رفتار ارتباطی
۹۱	همه‌گیرشناسی

- ۹۱ شکل گیری فزون کنشی/نقص توجه در مراحل تحولی
- ۹۱ الف) دوره حسی - حرکتی (نوزادی و خردسالی)
- ۹۲ ب) دوره پیش عملیاتی (کودکان پیش دبستانی)
- ۹۲ ج) دوره عملیات عینی (کودکان دبستانی)
- ۹۳ د) دوره تفکر انتزاعی (نوجوانی)
- ۹۴ کنش‌وری شناختی و حرکتی
- ۹۴ ه) در امتداد دوره تکر انتزاعی (بزرگسالی)
- ۹۴ توصیف ضوابط تشخیصی نقص توجه/ فزون کنشی:
- ۹۵ علت شناختی
- ۹۵ علل زیست شناختی
- ۹۷ علل خانوادگی
- ۹۷ علل روانشناختی
- ۹۸ علل محیطی:
- ۹۸ ناپایداری‌های حرکتی
- ۱۰۰ فلج مغزی
- ۱۰۱ انواع متداول فلج مغزی
- ۱۰۳ علت شناسی
- ۱۰۷ صرع
- ۱۰۷ طبقه‌بندی
- ۱۰۸ ۱- صرع بزرگ
- ۱۰۸ ۲- صرع کوچک
- ۱۰۸ ۳- صرع روانی حرکتی یا صرع قطعه گیجگاهی
- ۱۰۹ دوره حمله
- ۱۰۹ مکان فعالیت صرعی در مغز

۱۰۹	علت حمله
۱۱۰	شیوع
۱۱۰	تغییرات رفتاری
۱۱۱	اختلال‌های رفتاری - هیجانی وابسته به صرع
۱۱۱	اختلال حرکتی در افراد روان گسیخته (اسکیزوفرنیا)
۱۱۳	اختلال حرکتی در پارکینسونیسم
۱۱۳	اختلال‌های حرکتی خارج هرمی ناشی از داروهای روان گسیختگی
۱۱۴	کره هانتینگتن

فصل چهارم: ارزیابی و تشخیص اختلال‌های حرکتی

۱۱۵	آزمون‌گریها و انواع آزمون‌ها
۱۱۵	آزمون‌های هماهنگی بدن و نقص حرکتی
۱۱۶	آزمون ازرتسکی
۱۱۹	آزمون‌های برتری جانبی
۱۲۲	ارزیابی اختلال تیک
۱۲۳	ارزیابی اختلال صرع
۱۲۳	آزمون‌های مهارت‌های حرکتی فراستنگ
۱۲۶	آزمون مازمارپیچ گیسن
۱۲۷	آزمون تحولی ادراک بینایی / حرکتی
۱۲۹	آزمون ادراکی - حرکتی پردو
۱۲۹	آزمون یکپارچگی حسی کالیفرنای جنوبی

فصل پنجم: ارزیابی توانایی (بهره) حرکتی درمانگری‌ها و رهنمودهای حرکتی

۱۳۳	روی آوردهای عصب - فیزیولوژیک
۱۳۳	روی آورد عصبی - تحولی بابوت و بابوت

- ۱۳۴ روی آورد تمپل فی
- ۱۳۴ روی آورد تسهیل عصبی - عضلانی
- ۱۳۵ روی آورد رود
- ۱۳۶ روی آوردهای درمانگری میزان شده (استاندارد)
- ۱۳۷ درمان اختلال های روانی - حرکتی
- ۱۳۷ درمان اختلال برتری جانبی
- ۱۳۸ درمان اختلال هماهنگی کلی بدن (ناهماهنگی حرکتی)
- ۱۳۹ درمان اختلال حرکت های قالبی
- ۱۳۹ درمان اختلال فزون کنشی / نقص توجه
- ۱۴۰ آموزش به والدین و خانواده
- ۱۴۰ مداخله در سطح مدرسه
- ۱۴۱ روان درمانگری شناختی
- ۱۴۱ تعدیل و تغییر رژیم غذایی (تغذیه درمانی)
- ۱۴۲ درمان اختلال تیک
- ۱۴۲ مشاوره فردی و خانوادگی
- ۱۴۳ دارو درمانگری
- ۱۴۴ درمانگری های روانی - حرکتی
- ۱۴۴ تدابیر درمانی

فصل ششم: ارکان اساسی توانمندسازی و آموزش و درمان مهارت‌های حرکتی ...

- ۱۴۷ ارکان اساسی توانمندسازی و آموزش و درمان مهارت‌های حرکتی
- ۱۴۷ الف) تعیین نوع کلاس / کلاس ویژه یا عادی؟
- ۱۴۸ ب) محیط فیزیکی آموزش
- ۱۴۹ ج) علاقه و انگیزه

۱۵۰	وسایل و اشیاء
۱۵۰	اصول اختصاصی توانمندسازی و آموزش و درمان مهارت‌های حرکتی
۱۵۳	برنامه‌های توانمندسازی و آموزش مهارت‌های حرکتی
۱۵۴	الف) توانمندسازی اصلاحی
۱۵۴	ب) توانمندسازی تحولی
۱۵۵	ج) توانمندسازی انطباقی

فصل هفتم: برنامه‌ها و فعالیت‌های حرکتی برای کودکان عقب‌مانده ذهنی

۱۵۷	انواع فعالیت‌های حرکتی و تربیت بدنی برای کودکان عقب‌مانده ذهنی خفیف
۱۵۸	۱) مهارت‌های حرکتی پایه
۱۵۸	۲) بازیهای مهارتی پایه
۱۵۸	۳) فعالیت‌های موزون یا آهنگین
۱۵۹	۴) آمادگی جسمانی
۱۵۹	۵) ورزشها و نرمشهای گروهی
۱۶۰	۶) مهارت‌های اوقات فراغت
۱۶۱	۷) مکانیک بدن
۱۶۳	منابع خارجی
۱۶۷	منابع فارسی

پیشگفتار

حرکت یکی از جنبه‌های رفتار هر موجود زنده بخصوص انسان است. در پاره‌ای از موارد، رفتار حرکتی آدمی با نقاب غیر عادی ظاهر می‌گردد. مشکلات و اختلال‌های حرکتی علل و دلایل مختلف دارد. در این اثر کوشش شده است ابتدا اختلال‌های حرکتی بر بنیادهای شناختی، عاطفی و ارگانیک تبیین و توصیف گردد و پس از آن برحسب وضع موجود، امکانات تشخیص و درمان آنها مورد بحث و بررسی قرار گیرد. این اثر خاصه جهت دروس «اختلال روانی حرکتی» و «حرکت درمانی» دوره کارشناسی رشته‌های آموزش و پرورش کودکان استثنایی تألیف شده است، اگرچه برای درس «بازپروری حرکتی» در دوره کارشناسی ارشد رشته‌های فوق‌الذکر مفید به نظر می‌رسد.

در خاتمه با توجه به این که این اثر خالی از عیب و ایرادهای احتمالی نیست مؤلف خود را نیازمند راهنمایی‌های ارزنده صاحب‌نظران و دانشجویان گرامی می‌داند. بدیهی است در این صورت پیشاپیش از نقدهای سازنده همکاران ارجمند و دانشجویان عزیز سپاسگزارم.

دکتر پرویز شریفی درآمدی
زمستان ۱۳۹۰

